

OBSAH

Úvod	8
<i>Kultura práce a pracovního prostředí</i>	10
Kultura práce	11
Ochrana podmíněná a nepodmíněná	12
Hlediska rizikovosti	13
Soubor hledisek ke zjišťování rizikovosti strojů	13
<i>Mechanická ohrožení</i>	19
Části v klidu	19
Rotující části	20
Ochranné kryty	22
Ochranná vzdálenost	32
Jiné konstrukční řešení rotujících částí	37
Práce v nebezpečném prostoru	41
Rotující válce	43
Ochrana u válce proti pevné části stroje	43
Ochrana u dvojice válců	44
Ochrana u válců použitím bezpečnostní tyče nebo lanka	48
Nepodmíněná ochrana u rotujících válců	49
Jiné způsoby ochrany u válcových strojů	51
Přimočáře se pohybující části	52
Části odletující při technologickém procesu	62
Ohrožení částmi jako následek poruchy	65
Pokles upínacího tlaku	65
Přetížení	67
Překročení dovolených otáček	70
Ohrožení vlivem chyb v konstrukci ovladačů	71
Ostatní mechanická ohrožení	84
Zvýšená pracoviště	84
Přístup z hlediska běžné údržby	87
Transportovatelnost stroje	90
<i>Chemická ohrožení</i>	91
Působení škodlivin přímým dotykem	93
Působení škodlivin přenesením do organismu	95
Působení škodlivin výbuchem	96
Parametry hořlavých a výbušných plynů a par	99
Tlakové účinky výbuchu	115
Specifické vlastnosti výbušných a hořlavých prachů	116
Ochrana proti výbuchu	119
Zábrana vzniku výbušné směsi	121
Zábrana iniciování	127
Lokalizace výbuchu a požáru	133

<i>Ohrožení elektrickým proudem</i>	136
Povinnosti konstruktéra při tvorbě elektrických částí stroje	137
Základní značky pro elektrotechnická schémata	138
Proudová soustava	138
Napětí	140
Řídicí obvody a osvětlení	140
Přívod elektrické energie pro stroj	141
Hlavní vypínač	141
Prostory elektrického zařízení	142
Ochrana před dotykem	143
Krytí	143
Izolace vodičů, průřezy vodičů	144
Přístroje	145
Elektromotory	148
Jištění	148
Ztráta napětí, samovolný rozběh	149
Izolace	149
Oteplení a příkon	150
Revize elektrických zařízení	150
Použití přístrojů a součástí elektrické výstroje při přechodu k automatizaci	152
Zařízení elektronická a reléová	153
Selsyny a servomechanismy	153
Měřicí přístroje	154
Způsoby provedení pro zvláštní prostředí	154
Nevýbušná elektrická zařízení	156
Elektrická zařízení pro tropické oblasti	158
 <i>Ohrožení škodlivým hlukem a otřesy</i>	159
Snižování hluku při konstrukci strojů	162
Škodlivé vibrace	164
 <i>Ohrožení škodlivým zářením</i>	166
Elektromagnetické záření — neionizující	167
Ionizující záření korpuskulární	168
Rentgenové záření	168
Radioaktivní záření	169
 <i>Ohrožení extrémními teplotami</i>	171
Vysoká teplota	171
Nízká teplota	172
 <i>Nedostatky konstrukce z hlediska psychofyziologického</i>	172
Nepřiměřená tělesná námaha	173
Fyziologicky nevhodné pohyby a tvary ovládačů	176
Dlouhodobá nucená poloha těla	177
Nepřiměřené zatížení zraku	179
Nesnadná orientace v obsluze, ve sdělovačích, ovládačích a kontrole stroje	181
Nepřiměřené zatížení pozornosti	186
Nedostatky v barevné úpravě stroje	186

<i>Nepříznivé povětrnostní vlivy</i>	187
Ochrana člověka	188
Ochrana stroje	189
<i>Prototypové komise a dodávky strojů</i>	189
<i>Rekonstrukce starších strojů</i>	193
<i>Úloha konstruktéra při přechodu od mechanizace k automatizaci</i>	194
<i>Zákony a předpisy</i>	198
<i>Technické normy</i>	200
Technická normalizace v socialistickém hospodářství	200
Druhy technických norem a jejich působnost	201
Stavba, stylizace a závaznost čs. státních norem	202
Bezpečnost v technické normalizaci	205
Technická norma v právní praxi	209
Mezinárodní normalizace a zahraniční normy	210
Některé zahraniční normy	211
<i>Orgány dozoru</i>	211
Státní odborný dozor	212
Státní odborný dozor nad bezpečností práce	212
Výzkumný ústav bezpečnosti práce (VÚBP)	214
Orgány hygienické služby	215
Ústav hygieny práce a chorob z povolání (ÚHPCHP)	217
Odborný technický dozor státní báňské správy	217
Orgány požární ochrany	218
Dozor Čs. revolučního odborového hnutí	219
Orgány a organizace pověřené zkoušením výrobků a prováděním autorizace	224
Elektrotechnický zkušební ústav — EZÚ	225
Strojírenský zkušební ústav (SZÚ)	226
Vědeckovýzkumný uhelný ústav	227
Organizace pro racionalizaci energetických závodů — ORGREZ	227
Výzkumný ústav silnoproudé elektrotechniky — zkratovna	228
Komise pro elektrická zařízení pracovních strojů	229
Státní výzkumný ústav ochrany materiálu G. V. Akimova	230
Státní výzkumný ústav materiálu	230
Výzkumný a vývojový ústav dřevařský	231
Státní výzkumný ústav kotlů	231
Defektoskopická střediska	231
Výzkumný ústav zemědělských strojů	232
<i>Přehled zákonů a předpisů</i>	232
<i>Seznam technických norem</i>	234
<i>Literatura</i>	241
<i>Přehled odborných časopisů</i>	243
<i>Seznam obrázků</i>	256
<i>Seznam tabulek</i>	259
<i>Rejstřík</i>	261